

10 rekomendacji I Bieszczadzkiego Forum Dużych Drapieżników

1. Powołanie lokalnych grup roboczych ds. dużych drapieżników (społeczność Bear Smart)

Podmioty odpowiedzialne za realizację: lokalna społeczność, organizacje społeczne, przedsiębiorstwa, właściciele lokali turystycznych, przyrodnicy, parki narodowe, przedstawiciele samorządów, regionalne dyrekcje ochrony środowiska (RDOŚ), policja, myśliwi, leśnicy etc.:

Rekomendowane działania:

Utworzenie zespołu lub zespołów (np. jednego na gminę), które opracują system dobrych praktyk zgodnie ze schematem zaproponowanym w programie Bear Smart (Mądrze z niedźwiedziami). Wdrażanie i/lub koordynacja poszczególnych elementów Bear Smart.

Stała platforma współpracy, której rolą jest konsultowanie rozwiązań, wymiana wiedzy, wspieranie mediów oraz samorządów w sytuacjach kryzysowych, a także nadzór nad wdrażaniem rekomendacji.

Dołączenie do społeczności Bear smart w celu aktualizacji wiedzy i wymiany doświadczeń. Nawiązanie współpracy ze społecznościami w innych krajach, np. we Włoszech czy Rumunii, gdzie takie programy już działają.

2. Przeprowadzenie oceny zagrożeń związanych z obecnością niedźwiedzi

Podmioty odpowiedzialne za realizację: RDOŚ, grupy interwencyjne, gminy, naukowcy, lokalne grupy robocze.

Rekomendowane działania:

Identyfikacja i zaznaczenie na mapie lokalnych czynników przyciągających niedźwiedzie (np. sady, pojemniki na odpady, nęciska).

Przeanalizowanie historii konfliktów na linii człowiek–niedźwiedź w celu zrozumienia specyfiki lokalnych zagrożeń. Wyciąganie wniosków i podejmowanie decyzji opartych na danych.

3. Stworzenie stałego programu edukacyjnego

Podmioty odpowiedzialne za realizację: gminy, RDOŚ, szkoły, przedszkola, koła gospodyń wiejskich, parki narodowe, nadleśnictwa, organizacje społeczne, przewodnicy.

Rekomendowane działania:

Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjno-informacyjnych dotyczących właściwego zachowania w sytuacji spotkania czy zaobserwowania niedźwiedzia.

Program powinien obejmować również zagadnienia związane z zabezpieczaniem potencjalnych źródeł pokarmu, bezpiecznym i prawidłowym użyciem gazu pieprzowego przeznaczonego do odpłaszania niedźwiedzi, a także rozpoznawaniem śladów i innych oznak obecności tych zwierząt w okolicy.

4. Modyfikacja systemu gospodarowania odpadami oraz zabezpieczanie lokalnych składowisk i punktów przeładunku odpadów

Podmioty odpowiedzialne za realizację: samorządy (gminy, przy dofinansowaniu rządu), we współpracy z firmami odbierającymi odpady oraz organizacjami pozarządowymi i lokalnymi grupami roboczymi.

Rekomendowane działania:

Dążenie do tego, aby zapewnić mieszkańcom i innym podmiotom pojemniki i kontenery "antyniedźwiedziowe" na odpady komunalne, prywatne i komercyjne, a także, aby punkty zbiórki surowców wtórnych, korzystały z pojemników i kontenerów zabezpieczonych przed niedźwiedziami.

Zmiana harmonogramu odbioru odpadów, aby jak najkrócej pozostawały wystawione na zewnątrz. Wyposażenie w trwałe ogrodzenia elektryczne lub wybudowanie solidnych, odpornych na niedźwiedzie punktów odbioru odpadów.

5. Stosowanie ogrodzeń elektrycznych

Podmioty odpowiedzialne za realizację: GDOŚ, RDOŚ-ie, gminy, NGO i mieszkańcy (właściciele pasiek, zwierząt gospodarskich).

Rekomendowane działania:

Stosowanie i dofinansowanie instalacji – ogrodzeń elektrycznych na prywatnych posesjach, zwłaszcza tam, gdzie znajdują się pasieki, kurniki, zwierzęta gospodarskie lub duże przydomowe ogrody i sady.

6. Rozwijanie grup interwencyjnych oraz umocowanie ich w prawie + współpraca z innymi służbami

Podmioty odpowiedzialne za realizację: rząd, GDOŚ i RDOŚ-e, policja, straż pożarna.

Rekomendowane działania:

Rozwijanie powoływanych aktualnie zespołów ds. niedźwiedzi jako stałych służb z uprawnieniami służb cywilnych, w skład których wejdą specjaliści i specjalistki do spraw dużych drapieżników, osoby przeszkolone pod kątem odpłaszania zwierząt m.in. przy użyciu amunicji gładkolufowej, weterynarze, przyrodnicy.

Obligatoryjne przeszkolenie wszystkich osób z uprawnieniami do odpłaszania niedźwiedzi.

7. Wprowadzenie i egzekwowanie lokalnych przepisów dotyczących zakazu dokarmiania dzikich zwierząt

Podmioty odpowiedzialne za realizację: nadleśnictwa, gminy, parki narodowe, koła łowieckie, policja, RDOŚ, administracja rządową (koordynacja na poziomie krajowym), a także właściciele i zarządcy prywatnych posesji.

Rekomendowane działania:

Na poziomie krajowym - egzekwowanie przepisów dotyczących zakazu pozostawiania niezabezpieczonych źródeł pokarmu przyciągającego zwierzęta - takich jak karma dla zwierząt domowych, odpady spożywcze, tłuszcze, karmniki dla ptaków utrzymywane poza sezonem zimowym, a także całoroczne nęciska łowieckie czy miejsca dokarmiania przy czatowniach fotograficznych.

Na poziomie lokalnym - opracowanie i wdrożenie lokalnych regulacji prawnych zakazujących celowego dokarmiania dzikich zwierząt oraz nałożenie obowiązku zapobiegania dokarmianiu wynikającemu z zaniedbania; prowadzenie działań edukacyjnych wśród mieszkańców i turystów na temat konsekwencji dokarmiania dzikich zwierząt oraz sposobów zabezpieczania odpadów i karm.

8. Wspieranie rzetelnej i odpowiedzialnej komunikacji o przyrodzie. Przeciwdziałanie dezinformacji

Podmioty odpowiedzialne za realizację: lokalne i ogólnokrajowe media, administracja publiczna wszystkich szczebli, organizacje społeczne i naukowe, lokalne grupy robocze, GDOŚ, RDOŚ-e, Lasy Państwowe, koła łowieckie.

Rekomendowane działania:

Promowanie w mediach i przestrzeni publicznej treści opartych na faktach, wiedzy naukowej i zweryfikowanych źródłach.

Unikanie języka wzbudzającego strach czy polaryzującego różne grupy społeczne.

Zachęcanie do pokazywania kontekstu ekologicznego i społecznego obecności drapieżników, zamiast incydentalnych, sensacyjnych doniesień.

Budowanie lokalnego systemu wymiany informacji i szybkiego reagowania na nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd przekazy dotyczące dużych drapieżników.

9. Tworzenie lokalnych korzyści ekonomicznych z obecności dużych drapieżników

Podmioty odpowiedzialne za realizację: rząd, GDOŚ, RDOŚ-e, samorządy, lokalne przedsiębiorstwa gastronomiczne, noclegowe, rzemieślnicze, przetwórcze, lokalne grupy robocze.

Rekomendowane działania:

Rozwój mechanizmów wsparcia finansowego oraz systemów certyfikacji dla przedsiębiorców wdrażających rozwiązania ograniczające konflikty człowieka z dużymi drapieżnikami.

Wspieranie lokalnego przetwórstwa owoców pochodzących z sadów wymagających ochrony przed drapieżnikami (np. produkcja cydru, soków, konfitur) oraz promowanie produktów i usług wykorzystujących obecność drapieżników jako element zrównoważonej, etycznej turystyki przyrodniczej oraz regionalnej marki.

10. Opracowanie planu zarządzania sytuacjami konfliktowymi

Podmioty odpowiedzialne za realizację: rząd, GDOŚ oraz lokalnie RDOŚ-e, naukowców, gminy, policję, straż pożarną i lokalną społeczność oraz lokalne grupy robocze.

Rekomendowane działania:

Ustalenie jasnych procedur i kanałów komunikacji pomiędzy mieszkańcami a służbami odpowiedzialnymi za ochronę przyrody, tak, aby szybko reagować na zgłoszenia o obecności niedźwiedzi lub wilków oraz eliminować źródła powstawania konfliktu -> w porozumieniu z lokalnymi grupami roboczymi.

Wnioski I Bieszczadzkiego Forum Dużych Drapieżników:

Bezpieczeństwo mieszkańców, ochrona przyrody i rozwój lokalny są celami wzajemnie się uzupełniającymi. Współistnienie ludzi i dzikiej przyrody jest możliwe.